

Sygn. akt: I. Ca. 540/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Cezary Olszewski
------------------------	----------------------

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2017 roku w Suwałkach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko M. A.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda (...) z siedzibą w W. od wyroku Sądu Rejonowego w Elku I Wydziału Cywilnego z dnia 21 września 2016 r., sygn. akt: I. C. 667/16

I. zmienia zaskarżony wyrok nadając mu brzmienie:

1) w punkcie I - zasądza od pozwanego M. A. na rzecz powoda (...) z siedzibą w W. kwotę 3.000,00 zł (słownie: trzy tysiące złotych 00/100) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 05 lutego 2013 r. do dnia zapłaty;

2) w punkcie II - zasądza od pozwanego M. A. na rzecz powoda (...) z siedzibą w W. kwotę 717,00 zł (słownie: siedemset siedemnaście złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od pozwanego M. A. na rzecz powoda (...) z siedzibą w W. kwotę 550,00 zł (słownie: pięćset pięćdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu przed Sądem drugiej instancji.

III. nakazuje zwrócić od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Elku na rzecz powoda (...) z siedzibą w W. kwotę 50,00 zł (słownie: pięćdziesiąt złotych 00/100) tytułem różnicy między pobraną opłatą sądową od apelacji a opłatą należną.

SSO Cezary Olszewski

Sygn. akt: I. Ca. 540/16

UZASADNIENIE

Powód (...) z siedzibą w W. wystąpił z pozwem w elektronicznym postępowaniu upominawczym, w którym domagał się zasądzenia kwoty 3.000,00 zł od pozwanego M. A. z ustawowymi odsetkami od dnia 5 lutego 2013 r. do dnia zapłaty. Jednocześnie domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów sądowych oraz kosztów zastępstwa procesowego i opłaty manipulacyjnej.

Dnia 18 listopada 2015 r. w sprawie sygn. akt: VI Nc – e (...).Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym zgodnie z żądaniem pozwu.

Sprzeciw od tego nakazu wywiódł pozwany M. A., w którym domagał się oddalenia powództwa oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Po przekazaniu sprawy Sądowi Rejonowemu w Elku, strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy w Elku wyrokiem z dnia 21 września 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt: I. C. 667/16 oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania w sprawie.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

M. A. dnia 1 października 2012 r. zawarł z powodem Uniwersytetem (...) umowę o odpłatności za studia niestacjonarne na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych w roku akademickim 2012/2013. Opłata wynosząca 6.000,00 zł została rozłożona na dwie raty po 3.000,00 zł każda. Pierwszą ratę powód uiszczył, natomiast drugiej w wysokości 3.000,00 zł już nie. Pozwany nie przystąpił do zaliczania pierwszego semestru i przewał studia. Pozwany otrzymał wezwanie do zapłaty kwoty 3.000,00 zł z dnia 20 maja 2013 r. w terminie 14 dni pod rygorem skreślenia z listy studentów. Następnie otrzymał z dnia 27 września 2013 r. i 5 października 2013 r. dwie identyczne decyzje w sprawie skreślenia go z listy studentów.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie dochodzone pozwem opiera się o umowę łączącą strony. Pierwsza rata opłaty za studia została wniesiona zgodnie z umową łączącą strony do dnia 24 września 2012 r., druga rata miała zostać wpłacona do dnia 4 lutego 2013 r. i już wpłacona nie została. Zgodnie z § 5 ust. 2 umowy o warunkach odpłatności za studia na Uniwersytecie (...) ze studentem niestacjonarnym z dnia 1 października 2012 r. w przypadku, gdy student opóźni się z opłatą za studia dłużej niż 30 dni, dziekan wezwie go do uiszczenia opłaty powiększonej o odsetki ustawowe od dnia wymagalności w terminie 14 dni z pouczeniem, że po bezskutecznym upływie tego terminu nastąpi skreślenie z listy studentów uczelni na podstawie art. 190 ust. 2 pkt. 3 ustawy z 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym. Wezwanie do zapłaty zagrożone skreśleniem z listy studentów wystosowane zostało do pozwanego dnia 6 kwietnia 2013 r., a decyzja o skreśleniu z listy studentów zapadła dnia 27 września 2013 r., zaś druga dnia 5 października 2013 r.

Zdaniem Sądu Rejonowego, pozwany został skreślony z listy studentów właśnie dlatego, iż nie dokonał owej opłaty, wobec tego żądanie jej aktualnie kłóci się z logiką. Żądanie opłaty, a potem ewentualny jej zwrot proporcjonalny za okres od rozpoczęcia studiów do dnia, kiedy decyzja o skreśleniu z listy studentów stała się ostateczna jest nadużyciem w sytuacji kiedy od wezwania do zapłaty do skreślenia z listy studentów upłynął okres półroczny. Z tych przyczyn Sąd Rejonowy uznał roszczenie za niezasadne.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy rozstrzygnął zgodnie z art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód (...), zarzucając Sądowi Rejonowemu:

- 1) naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawa,
- 2) naruszenie przepisów prawa materialnego:
 - a) art. 353 k.c. w zw. z art. 99 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, przez jego niezastosowanie i przyjęcie, iż pozwany nie był zobowiązany do wniesienia opłaty za studia, pomimo zawarcia w dniu 1 października 2012 r. umowy o warunkach odpłatności za studia,
 - b) art. 65 k.c. przez błędną wykładnię łączącej strony umowy, polegającą na przyjęciu, że istniało postanowienie umowne zwalniające pozwanego z obowiązku wniesienia opłaty za studia w przypadku skreślenia go z listy studentów oraz że istniało postanowienie umowne nakładające na powodową Uczelnię obowiązek wydania decyzji o skreśleniu z listy studentów na podstawie art. 190 ust. 2 pkt 3 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym w określonym terminie

a niewywiązanie się z tego obowiązku skutkowało brakiem możliwości skutecznego dochodzenia roszczenia o zapłatę zaległych rat opłaty za studia,

c) art. 117 k.c. w zw. z art. 160a ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym przez jego niezastosowanie i w konsekwencji nieprawidłowe przyjęcie półrocznego terminu przedawnienia dla wierzytelności powoda, podczas gdy ulega ono przedawnieniu w terminie trzyletnim.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 3.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia wymagalności do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje, według norm przepisanych, ewentualnie – uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację, pozwany M. A. wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania w obu instancjach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd I instancji zasadniczo ustalił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy okoliczności, na których ustalenie pozwalał zgromadzony materiał dowodowy. Ustalenia te nie pozostają w sprzeczności z zasadami logicznego myślenia i doświadczenia życiowego oraz nie wykazują błędów natury faktycznej i w konsekwencji Sąd Okręgowy przyjął je za własne.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zarzut apelacji dotyczący naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. nie mógł odnieść zamierzonego skutku. Zauważyć należy, iż pewne wahania orzecznictwa wywołuje kwestia, czy wady uzasadnienia mogą być przedmiotem zarzutu apelacyjnego oraz podstawą skargi kasacyjnej. Obecnie dominuje stanowisko, że obraza art. 328 § 2 k.p.c. może być zarzucana w apelacji lub skardze kasacyjnej tylko w wyjątkowych okolicznościach, tj. wtedy gdy wady uzasadnienia uniemożliwiają dokonanie kontroli instancyjnej lub kasacyjnej (por. np. wyrok SN: z 11 maja 2000 r., I CKN 272/00, niepubl.; z 14 listopada 2000 r., V CKN 1211/00, niepubl.; z 18 lutego 2005 r., V CK 469/04). Powołany przepis określa bowiem elementy, jakie powinno zawierać uzasadnienie wyroku, a jego naruszenie może polegać na braku w uzasadnieniu któregoś z tych elementów. Zarzut jego naruszenia może stać się zasadniczo wówczas przedmiotem skutecznej apelacji, jeżeli treść uzasadnienia dotknięta jest tak kardynalnymi brakami, że nie pozwala na dokonanie weryfikacji innych zarzutów apelacji oraz zastosowania przez sąd drugiej instancji prawa materialnego. Zwykle sprowadza się to do konkluzji, że z uzasadnienia sądu nie wynika, jaki w istocie stan faktyczny został ustalony. O tego typu wadach nie mogło być jednak mowy w przedmiotowej sprawie. Wprawdzie uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera braki w postaci braku wskazania podstawy prawnej rozstrzygnięcia, jednak obejmuje wszystkie istotne ustalenia pozwalające na kontrolę instancyjną.

Zdaniem Sądu Okręgowego, nie można jednak odeprzeć zarzutu, iż Sąd Rejonowy dokonał błędnej subsumcji ustalonego stanu faktycznego pod przepisy prawa.

W myśl art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Zgodnie zaś z art. 353 k.c. zobowiązanie polega na tym, że wierzyciel może żądać od dłużnika świadczenia, a dłużnik powinien świadczenie spełnić, przy czym dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom, zaś wierzyciel powinien w taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania (art. 354 k.c.).

Uwzględniając treść powyższych przepisów, nie budzi wątpliwości, że strony niniejszego procesu wiązała umowa z dnia 1 października 2012 r., na podstawie której pozwany zobowiązał się do wniesienia opłaty w roku akademickim 2012/2013 w dwóch ratach po 3.000,00 zł każda w terminie do dnia 24 września 2012 r. i do dnia 4 lutego 2013 r., natomiast powód obowiązany był świadczyć usługi edukacyjne. Przedmiotem sporu nie stanowił też fakt, że etapem studiów i okresem zaliczeniowym na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych (...) był rok akademicki. Pozwany nie zaprzeczał też, że nie dokonał rezygnacji ze studiów zgodnie z § 30 ust. 8 pkt 2 Regulaminu Studiów, tj. nie złożył rezygnacji w formie pisemnej bezpośrednio po podjęciu takiej decyzji. Gdyby dokonał tej czynności, wówczas dziekan dokonałby skreślenia go z listy studentów, zaś sama umowa uległaby rozwiązaniu.

Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy naruszył treść art. 353 k.c., albowiem nie uwzględnił, że pozwany zobowiązał się opłacać czesne za cały okres trwania studiów, przy czym wysokość tego czesnego za rok akademicki 2012/2013, w przypadku rozłożenia go na dwie raty, wynosiła 6.000,00 zł (vide: umowa – k.39-40; oświadczenie – k. 41).

Uwadze Sądu I instancji uszło też, iż przepisy uchwały Senatu (...) nr 507 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie zasad pobierania opłat za usługi edukacyjne, jak również postanowienia umowy łączącej strony, przewidywały, że w przypadku skreślenia z listy studentów z powodu rezygnacji ze studiów, wniesiona opłata za studia podlegała zwrotowi proporcjonalnie. Warunkiem jednak skutecznej rezygnacji ze studiów doprowadzającej do skreślenia studenta z listy studentów było złożenie pisemnego oświadczenia. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, pozwany nie złożył formalnej rezygnacji, lecz zaprzestał uczęszczania na zajęcia i uiszczania drugiej raty za studia.

Nie można też zaprzeczyć, że przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym, jak też przepisy wewnętrzne powodowej Uczelni nie przewidują żadnego terminu, w jakim ma zapaść decyzja o skreśleniu studenta z listy studentów. Przepisy te określają jedynie przyczyny podjęcia takiej decyzji, do których zaliczają m. in. opóźnienie w uiszczaniu opłat oraz rezygnację ze studiów. W ocenie Sądu Okręgowego, wprawdzie decyzja o skreśleniu pozwanego z listy studentów zapadła po stosunkowo długim okresie czasu od bezskutecznego wezwania go do zapłaty zaległej raty czesnego, jednak uzasadnione to było okolicznościami związanymi z tokiem studiów. Zauważyć należy, że na Wydziale, do którego uczęszczał pozwany, obowiązywało rozliczenie roczne, a nie semestralne, a zatem dopiero po upływie tego okresu można było stwierdzić brak zaliczenia przez pozwanego etapu studiów. Ponadto Uchwała Rady Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych z powodowej Uczelni nr 430 z dnia 20 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad studiowania na Wydziale, dawała studentom prawo do egzaminu poprawkowego, którzy wcześniej nie zdawali egzaminu (nie przystępowali do zaliczenia) z danego przedmiotu. Tak więc skreślenie pozwanego z listy studentów z powodu niezaliczenia etapu studiów mogło nastąpić dopiero po zakończeniu semestru letniego, tj. 30 września 2013 r., szczególnie jeśli nie powiadomił Uczelni o rezygnacji ze studiów. Decyzja Dziekana powodowej Uczelni z dnia 5 października 2013 r. o skreśleniu pozwanego z listy studentów nie została więc podjęta w zwole. W świetle powyższego, w ocenie Sądu II instancji, rozpoczęcie nauki na pierwszym roku studiów, zgodnie z postanowieniami umowy i niepowiadomienie powodowej Uczelni o rezygnacji ze studiów, obligowało pozwanego do zapłaty czesnego za cały rok akademicki.

W świetle przepisów art. 481 § 1 k.c. i art. 482 § 1 k.c., jak również ustaleń faktycznych w sprawie, zasadność roszczenia strony powodowej o odsetki za opóźnienie w zapłacie nie budzi wątpliwości. Daty wymagalności drugiej raty czesnego została określona w umowie, a okoliczność braku zapłaty we wskazanym terminie była bezsporna.

Z uwagi na uwzględnienie apelacji strony powodowej i uwzględnienie żądania pozwu w całości, niezbędna była zmiana zaskarżonego wyroku w części rozstrzygającej o kosztach procesu.

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015, poz. 1804) zasądzono od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 717,00 zł, na którą złożyły się: opłata sądowa od pozwu – 100,00 zł, koszty zastępstwa procesowego – 600,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17,00 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok, jak w punkcie I.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 2 pkt 3 w zw. z § 1 o ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015, poz. 1804 z późn. zm.) i zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 550,00 zł, na którą złożyło się 100,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz opłata sądowa od apelacji w kwocie 450,00 zł.

Na zasadzie art. 80 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 623) Sąd Okręgowy nakazał zwrócić stronie powodowej kwotę 50,00 zł tytułem różnicy między pobraną opłatą sądową od apelacji a opłatą należną.

SSO Cezary Olszewski